

कक्षा-सप्तमी

विषय-संस्कृतम्

समय: १:३०

पूर्णांक: ४०

नाम----- अनुक्रमांक-----

कक्षा/विभाग----- दिनांक-----

ह० निरीक्षकस्य----- ह० परीक्षकस्य-----

निर्देशाः- सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।

खण्ड'क' अपठित अवबोधनम्(६)

प्रश्न – १- गद्यांशंपठित्वा प्रश्नानामुत्तराणिलिखत - (६)

अस्मिन्संसारेकोऽपि चरः अचरो वा संगतिं विना जीवनं यापितुं न प्रभवति। संगतिः द्विविधा भवति। सज्जनानां संगतिः सत्संगतिः भवति। दुर्जनानां संगतिः कुसंगतिः भवति। सतां संगतिः सत्संगतिः कथ्यते। संगस्य महान् प्रभावः। किटोऽपि सुमनःसंगात् भगवतः शिरसि आरोहति। बालकैः सुतरां विमृश्य सतां संगतिः करणीया। सद्गुणसम्पन्नो नरः शरीरेण , मनसा , बुद्ध्या , इन्द्रियैः च स्वस्थतरो जायते।

एकपदेन उत्तरत -

(२)

(I) – अस्मिन्संसारेकोऽपि चरः अचरो वा कां विना जीवनं यापितुं न प्रभवति?

(II) – सज्जनानां संगतिः का भवति?

पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(२)

(III) -सद्गुणसम्पन्नो नरः कीदृशः जायते?

(IV) -कुसंगतिः का भवति?

निर्देशानुसारम् उत्तरत -

(२)

(V) - 'शिवस्य' इति पदे का विभक्तिः ?

(क) प्रथमा एकवचनम् (ख) सप्तमी बहुवचनम् (ग) षष्ठी एकवचनम्

(VI) - रिक्तस्थानानि पूरयत -

बालकैः सुतरां विमृश्य----- करणीया।

खण्ड 'ख' रचनात्मककार्यम् (८)

प्रश्न - २ - मञ्जूषातः पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत-

(४)

कृषकाः , कृषकौ , एते , धान्यम् , एषः , कृषकः , एतौ ,
क्षेत्रम् , कर्षति , कुरुतः , खननकार्यम् , रोपयन्ति

१-

२-

३-

४-

प्रश्न - ३- यथायोन्यम् श्लोकांशान्मेलयत - (४)

धन्यधान्यप्रयोगेषु

विस्मयोनहिकर्तव्यः

सत्येनधार्यतेपृथ्वी

सद्भिर्विवादंमैत्रीव

आहारेव्यवहारेच

नासद्भिः किञ्चिदावरेत्

त्यक्तलज्जः सुखी भवेत्

बहुरत्नावसून्धरा

विद्यायाः संग्रहेषु च

सत्येन तपते रविः।

.....

.....

.....

.....

खण्ड 'ग' अनुप्रयुक्तव्याकरणम् (१०)

प्रश्न - ४- अधोलिखितपदेषु धातवः के सन्ति ?

(२)

पदम्

धातुः

करोति

.....

पश्य

.....

भवेत्

.....

तिष्ठति

.....

(स्था, दृश्, भू, कृ)

प्रश्न - ५ - मञ्जूषातःपदानिचित्वालिङ्गानुसारंलिखत -

(३)

रत्नानि , वसुन्धरा , अन्नम् , वह्निः , रविः , पृथ्वी

पुँल्लिङ्गम्

स्त्रीलिङ्गम्

नपुंसकलिङ्गम्

प्रश्न -६- मञ्जूषातःअङ्कानांकृतेपदानिचिनुत -

(२)

सप्तविंशतिःएकत्रिंशत् , अष्टाविंशतिः , त्रिंशत्

28-----

27 -----

30 -----

31 -----

प्रश्न - (७) — अधोलिखितान्समयवाचकान्अङ्कान्पदेषुलिखत - (३)

यथा - 10.30 सार्धदशवादनम्

7.30 -----

2.30 -----

5.00 -----

खण्ड 'घ' पठितअवबोधनम् (१६)

प्रश्न -८- गद्यांशंपठित्वाप्रश्नानामुत्तराणिलिखत -

(५)

कृष्णमूर्तिःश्रीकण्ठश्चमित्रेआस्ताम्श्रीकण्ठस्यपितासमृद्धःआसीत्।अतःतस्यभवनेसर्वविधानिसु

ख - साधनानिआसन्।तस्मिन्निशातेभवनेचत्वारिंशत्स्तम्भाःआसन्।तस्यअष्टादश -

प्रकोष्ठेषुपञ्चाशत्गवाक्षाः, चतुश्चत्वारिंशत्द्वाराणि, षट्त्रिंशत्विद्युत् -
व्यजनानि च आसन्। तत्र दशसेवकाः निरन्तरं कार्यं कुर्वन्ति स्म।

(क) - कस्यपिता समृद्धः आसीत्?

(ख) - तस्य भवने सर्वविधानिकानि आसन्?

(ग) - तस्मिन् विशाले भवने कति स्तम्भाः आसन्?

(घ) - तत्र दशके निरन्तरं कार्यं कुर्वन्ति स्म?

(ङ) - रिक्तस्थानम् पूर्यत -

कृष्णमूर्तिः ----- मित्रे आस्ताम्।

प्रश्न-9- घटनाक्रमानुसारं वाक्यानि लिखत -

(२)

(क) कूर्मः हंसयोः सहायतया आकाशमार्गेण अगच्छत्।

(ख) कूर्मः हंसौ च एकस्मिन् सरसि निवसन्ति स्म।

(ग) केचित् धीवराः सरस्तीरं आगच्छन्।

(घ) कूर्मः अन्यत्र गन्तुम् इच्छति स्म।

प्रश्न - १० - मञ्जूषातः क्रियापदंचित्वावाक्यानि पूर्यत - (२)

अभिनन्दति, वदिष्यामि, उड्डीयते, प्रतिवसतिस्म

(क) -हंसाभ्यांसहकूर्मोऽपि-----।

(ख) -अहंकिञ्चिदपि -----।

(ग) -यःहितकामानांसुहृदांवाक्यं-----।

(घ) -एकःकूर्मःअपितत्रैव-----।

प्रश्न - ११ - मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूर्यत - (४)

षड्, द्वौ, द्वादश, अष्टाविंशतिः

(क) ----- ऋतवः भवन्ति।

(ख) मासाः ----- भवन्ति।

(ग) फरवरीमासे सामान्यतः ----- दिनानि भवन्ति।

(घ) मम शरीरे ----- हस्तौ स्तः।

प्रश्न - १२ - रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत - (३)

(क) -सत्येन वाति वायुः। (कस्याः, का, केन)

(ख) सद्भिः एव सहास्सीता। (का, कैः, कम्)

(ग) वसुन्धरा बहु रत्ना भवति। (कः, का, कुत्र)